

Az uh.ro oldalon 2015 május 13-án megjelent [Zarándokvonat is indul a csíksomlyói búcsúba](#) című írás utolsó bekezdése kényszerített arra, hogy levélben forduljak Önökhöz és mint hűséges olvasójuk megosszak Önökkel néhány gondolatot a tolerancia és vallásszabadság jegyében.

A csíksomlyói pünkösdi búcsú Erdélyben a régi, nagy ünnepek közé tartozik. A búcsú eredettörténetével kapcsolatos narratívák közül valóban **a hargitai csatáról szóló történet a leggyakrabban emlegetett**. Eszerint az ünnep, vagyis a pünkösdszombati búcsújárás eredete 1567-re megy vissza, amikor János Zsigmond erdélyi fejedelem haddal próbálta a csíki székelyeket unitárius hitre téríteni. A székelyek azonban a csatában győzedelmeskedtek, s ennek emlékünnepe lett pünkösdszombatján a búcsújárás Csíksomlyóra.

Nos, ezzel a történettel több gond van. Az első gond az, hogy **nincs nyoma sem történelmi forrásokban, szakmunkákban**, sem egyéb, a kort, János Zsigmond fejedelem életét, az unitárius vallás terjedését vagy a katolikusok székelyföldi megmaradását tárgyaló írásokban.

De ugyanúgy nem esik szó erről a csatáról a csíksomlyói ferences rendház történetével foglalkozó írásokban (sem Kájoni János ferences szerzetes, sem pedig Györffy Pál rendfőnök nem említi).

Másodszor, történelmi pontatlanságoktól hemzseg: 1567-ben nem létezett még unitárius vallás, az 1568-ban megtartott tordai országgyűlés után beszélhetünk unitarizmusról, szélesebb körben 1571 után terjedt el. A fejedelem 1569-ben tért át az unitárius hitre, 1567-ben nem téríthetett hisz még ő maga sem volt megtérve.

A harmadik bökkenő a történet teológiai hiteltelensége. Az unitáriusok ragaszkodtak és ragaszkodnak a lelkiismereti szabadság és türelem eszméjéhez és pont ezért **soha nem terjesztették erőszakkal a hitüket** (ez ugye nem mondható el azokról, akik az inkvizíciót kitalálták).

Hirdették és hirdetik, hogy Isten igéjét nem lehet tűzzel és vassal terjeszteni, az evangélium hirdetése nem kíván erőszakot, **a hit Isten ajándéka** és a vallás kérdéseiben nincs helye a kényszerítésnek.

Ezt az eszmét valósította meg az 1568. január 6—13. napjain Tordán tartott országgyűlés határozata, mely az erőszakos hittérítéssel vádolt János Zsigmond fejedelem valláspolitikájának szellemében kihirdette a lelkiismeret- és vallásszabadság törvényét.

Ezzel a törvénnyel a katolikus, lutheránus és református mellett az unitárius vallás is, mint bevett vallás, közjogi elismerésben részesült. **A tordai országgyűlés határozata egyedülálló a korabeli Európában**, ami a vallásszabadságot illeti, amit ugye mi adtunk a világnak, a 16. századi Erdély úgy 200 évvel haladta meg korát.

Évről évre nem a hiteltelen, valótlan történetek miatt zarándokol el sok százezer magyar ember Csíksomlyóra. A pünkösdszombati búcsújárás mára a magyarság összetartozásának jelképévé vált. Ebbe a jelképrendszerbe valahogy nem illik bele egy olyan (valós vagy kitalált) történet, amelyben székelyek püfölik egymást, mindegy, hogy miért és az is mindegy, hogy ezen a képzeletbeli csatán ki volt a győztes. Hogyha feltétlenül szükség van legendára, akkor bátorkodom javasolni egyet: azt, amikor 1694-ben visszavertük a tatárokat.

„Csíksomlyó ma nemcsak székely, hanem magyar nemzeti kegyhely, és a pünkösdi búcsú a világ magyarságának közös ünnepe. Egyebek mellett ezért sem célszerű megtörtént eseményként fogni fel és nagy nyilvánosság előtt (szentbeszédekben, médiában, ún. történelmi és egyháztörténeti „szakmunkákban” stb.) **valóságként emlegetni egy olyan legendát, amelyről tudva tudjuk, hogy valóban megtörténtként való idézése megbánthat és eltávolít tőlünk másokat** . Azokat, akiknek pünkösdkor Csíksomlyón velünk együtt kellene ünnepelniük. Hiszen keresztényként, magyarként, emberként hozzánk tartoznak ők is, és öröklött hitüket ők is megtartották - éppen elég ok ez a közös ünneplésre.”

Ezt **Tánczos Vilmos** fogalmazta meg a keresztenyszo.katolikhos.ro internetes oldalon közzétett írásában és minden betűjével egyetérték. Ebben az írásban méltatta

Mohay Tamás

A csíksomlyói pünkösdi búcsújárás. Történet, eredet, hagyomány

című könyvét. Mohay professzor, néprajzkutató, az ELTE oktatója mélyre leásott és megtalálta azokat, akik nevéhez köthető a Tolvajos-tetői sztori.

Az egyik „tettes” **Cserey Farkas**, a másik pedig **Losteiner Leonárd** ferences rendtörténész. Cserey Farkasról azt kell tudni, hogy azon kívül, hogy buzgó katolikus volt, a bécsi udvar tanácsadójaként tevékenykedett. És ugyebár nem titok előttünk az, hogy

a Habsburgok előszeretettel igyekeztek a magyar történelmet átírni.

A búcsúnak az eredettörténetét eddig hárman tették óvatos kritika tárgyává: 1939-ben

Rugonfalvi Kiss István

debreceni történész professzor, 1979-ben

Fodor Sándor

csíksomlyói származású író és

Simén Domokos

unitárius lelkész 1999-ben.

Mohay Tamás részletekig menő, körültekintő módszerességgel és óriási kutatói türelemmel elkészített munkája mindenképp hiánypótló.

Ezek után kérem, ne vegyék tőlem rossz néven, hogy nem tudtam szó nélkül elmenni az idézett cikk utolsó bekezdése mellett.

Tisztelettel

Marosi György